

Situația social-economică a raionului Hîncești în anul 2023

(informație succintă)

Informație de contact:

Valentina PETCU, șeful Direcției pentru Statistică a raionului Hîncești

Tel. (269) 24978

E-mail: valentina.petcu@statistica.gov.md

Adresa: MD-3401, or. Hîncești, str.M.Cibotaru,1

Cuprins

1. Informație succintă privind situația social-economică a raionului Hîncești în ianuarie-decembrie 2023	3
2. Situația demografică.....	4
3. Piața muncii	5
4. Sănătatea.....	5
5. Infrațțiuni	
6. Agricultură	7
7. Investițiile în active imobilizate	8
8. Construcții	9
9. Transporturi	10
10. Precizări metodologice.....	12

1. Informație succintă privind situația social-economică a raionului Hîncești în anul 2023

Situația demografică în ianuarie-decembrie 2023 a fost determinată de o descreștere a nivelului natalității cu 11,4% și, respectiv, a decedaților cu 0,6%, căsătoriilor cu 22,5%, divorțurilor cu 10,5%, comparativ cu ianuarie-decembrie 2022.

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut al unui angajat în trimestrul IV 2023 a fost de 9936,2 lei, sporind față de anul precedent cu 8,7%, și fiind mai mic decât media pe țară cu 25,9%.

Numărul șomerilor oficial înregistrați, conform datelor Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă a raionului Hîncești, pe parcursul anului 2023 a constituit 746 persoane, micșorându-se cu 12,0 la sută, comparativ cu anul 2022. Numărul șomerilor aflați la evidență la 1 ianuarie 2024 a fost de 417 persoane.

Investițiile în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanțare realizate în perioada ianuarie-decembrie 2023 au însumat 474721,2 mii lei, mărindu-se cu 13,3% față de ianuarie-decembrie 2022. Sursa principală de finanțare a investițiilor a fost mijloacele proprii ale investitorului, ponderea căroră a constituit 30,5%.

Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier în ianuarie-decembrie 2023 a însumat 106922,7 mii tone-km, cu 18,7% mai mult decât cel înregistrat în anul precedent.

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier a constituit 159,4 mii tone, majorându-se cu 28,6% comparativ cu ianuarie-decembrie 2022.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuzele și microbuzele de folosință generală a fost de 331,3 mii pasageri, majorându-se cu 15,8% față de anul trecut.

Principali indicatori ai situației social-economice a raionului Hîncești în anul 2023

	anul 2023	
	valoarea absolută	în % față de anul 2022
Câștigul salarial mediu lunar, lei	9 936,2 ¹	108,7 ²
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la 01.01.2024), persoane	746	88,0
Investiții în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanțare, mii lei	474 721,2	113,3
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier , mii tone-km	106 922,7	118,7
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport rutier , mii tone	159,4	128,6
Parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze , mii pasageri-km	27 193,6	187,0
Pasageri transportați cu autobuze și microbuze , mii pasageri:	331,3	115,8

¹ Trimestrul IV

² Trimestrul IV 2023 în % față de trimestrul IV 2022

2. Situația demografică

Evoluția proceselor demografice în ianuarie-decembrie 2023 se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației:

	Ianuarie-decembrie		Ianuarie-decembrie 2023 în % față de ianuarie-decembrie 2022
	2023 ¹	2022	
Născuți-vii, persoane	824	930	88,6
Decedați, persoane	1 203	1 210	99,4
din care, copii sub 1 an	15	6	de 2,5ori
Sporul natural	-379	-280	x
Numărul căsătoriilor	455	587	77,5
Numărul divorțurilor	273	305	89,5

¹ Date preliminare

Conform datelor preliminare, în ianuarie-decembrie 2023 au fost înregistrați 824 născuți-vii, cu 11,4 la sută mai puțin comparativ cu anul precedent.

Numărul persoanelor decedate a fost de 1203, cu 0,6 % mai puțin comparativ cu perioada ianuarie-decembrie 2022. Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an în perioada curentă a fost de 15 persoane, majorându-se de 2,5 ori comparativ cu anul precedent.

În ianuarie-decembrie 2023 au fost înregistrate 455 căsătorii, numărul acestora s-a micșorat cu 22,5 la sută comparativ cu anul 2022. Conform Hotărârilor Judecătorești numărul divorțurilor oficial înregistrate a fost de 273, cu 10,5 la sută mai puțin față de anul trecut.

Migrația internă

	Numărul de sosiri:		Numărul de plecări:		Sporul migratoriu:	
	localități urbane	localități rurale	din localități urbane	din localități rurale	urban	rural
Total, persoane <i>inclusiv:</i>	100	229	53	581	47	-352
Sub vârsta aptă de muncă (0-15 ani)						
În vârsta aptă de muncă (femei 16-56, bărbați 16-61)	95	219	52	560	43	-341
Peste vârsta aptă de muncă (femei 57+, bărbați 62+)	5	10	1	21	4	-11

Conform datelor furnizate de către Registrul de Stat al Populației, în anul 2023, în raion au sosit 329 persoane și au plecat 634 persoane, prin urmare sporul migratoriu a constituit -305 persoane.

3. Piața muncii

În trimestrul IV 2023, **câștigul salarial mediu lunar nominal brut** al unui angajat a fost de 9936,2 lei, în creștere cu 8,7% față de trimestrul IV 2022 și cu 25,9% mai puțin comparativ cu câștigul salarial mediu pe țară (13401,1 lei).

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut în trimestrul IV 2023¹

Activități economice	lei	În % față de:	
		trimestrul IV 2022	trimestrul III 2023
Total economie	9 936,2	108,7	109,9

¹ Datele cuprind unitățile economice (sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care î-și au sediul central în raionul Hîncești

Conform datelor Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă a raionului Hîncești, pe parcursul anului 2023 în căutarea unui loc de muncă s-au înregistrat 746 șomeri, fiecare al doilea fiind persoane a căror contractul individual de muncă a încetat în circumstanțe ce nu depind de voința părților. Din numărul total de șomeri, 48,3 la sută o constituie femeile. Circa 11,5% din numărul șomerilor în evidență la finele anului 2023 beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna decembrie a. 2023 de 2924,61 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie 4,1 șomeri.

4. Sănătatea

Conform datelor Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, morbiditatea populației prin unele boli infecțioase în ianuarie-decembrie 2023 în raionul Hîncești a înregistrat o tendință de creștere a cazurilor de îmbolnăvire prin enterite, colite, gastroenterite provocate de agenți determinați de 1,8 ori, scabie cu 51,6% și varicela cu 35,4% și o tendință de descreștere prin infecția de Coronavirus de tip nou (COVID-19) cu 88,8%, pediculoză cu 63,3% și infecția cu virusul imunodeficienței umane (HIV) cu 23,3%.

Tabelul 1. Morbiditatea populației prin principalele boli infecțioase

	anul 2023	
	Total, cazuri	în % față de ianuarie-decembrie 2022
Escherichioze	-	-
Enterite, colite, gastroenterite provocate de agenți determinați	91	de 1,8 ori
Intoxicații și toxicoinfecții alimentare provocate de agenți nedeterminați	-	-
Infecții intestinale acute provocate de agenți nedeterminați	46	90,2
Tuberculoza organelor respiratorii	47	109,3
Scarlatina	5	s
Sifilisul	-	-
Infecția gonococică acută și cronică	-	-
Varicela	111	135,4

Hepatita virală B cronică fără Delta antigen primar depistată	c	s
Hepatita virală C cronică primar depistată	5	-
Infecția cu virusul imunodeficienței umane (HIV)	23	76,7
Infecția enterovirală	-	-
Pediculoza	11	36,7
Scabia	47	151,6
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple	9 401	98,8
Pneumonii, bronhopneumonii acute	278	100,7
Gripă	c	s
Infecția cu Coronavirus de tip nou (COVID-19)	332	11,2

- = evenimentul nu a existat

0,0 = valoare mică

c = date confidențiale

s = pentru a asigura confidențialitatea pozițiilor marcate cu 'c', pozițiile marcate cu 's' în coloanele corespunzătoare nu pot fi diseminate (Art. 18, par.4 și Art. 23, par.5 al Legii cu privire la Statistica oficială Nr.93/2017).

5. Infracțiuni

Conform datelor Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-decembrie 2023, numărul infracțiunilor înregistrate în raionul Hîncești a constituit 535 cazuri, ceea ce este cu 10,7% mai puțin față de anul 2022. Infracțiunile săvârșite pe teritoriul raionului constituie 2,2 % din numărul total de infracțiuni înregistrate pe teritoriul țării. În luna decembrie anul curent, au fost înregistrate 43 infracțiuni. Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 18,5% constituie infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave.

Tabelul 2. Infracțiuni înregistrate, pe categorii

	anul 2023	
	Total, cazuri	în % față de ianuarie-decembrie 2022
Infracțiuni înregistrate - total	535	89,3
inclusiv:		
Excepțional de grave, deosebit de grave și grave	99	96,1
Mai puțin grave	284	91,3
Ușoare	152	82,2

Cele mai răspândite infracțiuni înregistrate au fost infracțiunile contra patrimoniului, în anul 2023 au fost înregistrate 135 furturi. Ponderea infracțiunilor contra patrimoniului în total infracțiuni înregistrate a constituit 39,3%.

Conform datelor Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne, în anul 2023 pe teritoriul raionului au fost înregistrate 56 incendii, care au determinat pierderi în sumă de 3411,3 mii lei. Numărul incendiilor comparativ cu anul 2022 s-a micșorat cu 20,0 %.

6. Agricultură

Producția vegetală. Conform datelor prezentate de întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 10 ha și peste¹.

Recolta globală și roada medie la 1 hectar pe principalele culturi agricole se prezintă astfel:

	Recolta globală obținută – total		Roda medie la 1 hectar,	
	tone	în % față de 2022	chintale	în % față de 2022
Cereale și leguminoase pentru boabe - total ²	69 244	153,2	34,7	132,5
din care:				
grâu de toamnă și primăvară ²	34 736	161,8	38,4	134,3
orz de toamnă și primăvară ²	4 820	de 2,1 ori	42,2	166,8
porumb pentru boabe	28 234	137,6	31,5	128,1
Floarea-soarelui ²	20 282	113,9	20,0	125,8
Sfeclă de zahăr ²	-	-	-	-
Rapiță ²	3 201	de 2,2 ori	24,4	102,5
Soia	-	-	-	-
Cartofi	-	-	-	-
Legume de câmp	-	-	-	-
Fruite sămânțoase	595	142,0	55,1	199,6
Fruite sămburoase	2 343	145,9	58,4	150,5
Pomușoare	8	de 4 ori	5,5	de 5 ori
Struguri - total	6 613	127,5	66,6	135,1

¹ a. 2023 - gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 10 hectare și peste

² a. 2023 - în masă după finisare

Producția animală. În anul 2023, în raport cu anul precedent, în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier), care au la bilanț animale și păsări a fost înregistrată micșorarea producției de ouă cu 19,2%. Producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie) a crescut cu 5,7%, iar producția de lapte s-a mărit cu 46,0%.

În anul 2023 s-a înregistrat micșorarea sporului zilnic în greutate la creșterea și îngrășarea bovinelor cu 5,4% și a porcinelor cu 4,8% față de anul 2022. Volumul de vânzare a vitelor și păsărilor pentru sacrificare a scăzut cu 54,3% comparativ cu anul 2022. Productivitatea medie de lapte la o vacă a crescut cu 5,4% față de anul precedent.

Efectivul de animale în gospodăriile de toate categoriile pe principalele specii se prezintă după cum urmează:

	anul 2023		Ponderea (în % față de total)
	capete	în % față de anul 2022	
Bovine - total	10 925	109,6	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	8 149	111,6	74,6
gospodăriile populației	2 776	104,1	25,4
din ele vaci – total	2 049	62,3	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	372	24,0	18,2
gospodăriile populației	1 677	96,2	81,8

	anul 2023		Ponderea (în % față de total)
	capete	în % față de anul 2022	
Porcine - total	10 200	106,7	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	6 397	111,6	62,7
gospodăriile populației	3 803	99,4	37,3
Ovine și caprine - total	32 746	98,7	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	7 110	79,1	21,7
gospodăriile populației	25 636	105,9	78,3
Cabaline - total	902	92,7	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	6	66,7	0,7
gospodăriile populației	896	93,0	99,3
Păsări - întreprinderile agricole¹	9 480	155,4	100,0

¹ Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la bilanț animale

8. Investițiile în active imobilizate

În ianuarie-decembrie 2023 valoarea investițiilor în active imobilizate a constituit 474721,2 mii lei (în prețuri curente). Comparativ cu ianuarie-decembrie 2022 acest indicator a marcat o creștere cu 13,3% (în prețuri comparabile).

Investițiile în imobilizări necorporale, în ianuarie-decembrie 2023, au înregistrat o descreștere de 55,0 % față de ianuarie-decembrie 2022. Investițiile în imobilizările corporale în anul 2023 au însumat 474462,1 mii lei, fiind în creștere cu 13,3% față de anul 2022.

Structura investițiilor în active imobilizate în ianuarie-decembrie 2023

	Realizări, mii lei	În % față de:	
		ianuarie- decembrie 2022	total
Investiții în active imobilizate – total	474 721,2	113,3	100,0
Imobilizări necorporale	259,1	45,0	0,1
Imobilizări corporale	474 462,1	113,3	99,9
din care:			
clădiri rezidențiale	3 829,2	10,8	0,8
clădiri nerezidențiale	126 999,4	164,0	26,8
construcții ingineresti	163 093,8	119,1	34,4
mașini, utilaje, instalații de transmisie	130 337,7	104,1	27,5
mijloace de transport	26 998,4	84,3	5,7
alte mijloace fixe	8 480,8	121,0	1,8
terenuri	6 812,3	131,1	1,4
active biologice	7 910,5	de 6,7 ori	1,7

Din total investiții realizate în ianuarie-decembrie 2023, cea mai mare pondere revine investițiilor în construcții speciale (ingineresti), care a constituit 34,4% și mașini, utilaje, instalații de transmisie – 27,5%.

Investiții în active imobilizate pe surse de finanțare. Pentru realizarea procesului investițional în ianuarie-decembrie 2023 au fost utilizate preponderent mijloacele proprii ale investitorului, care au constituit 144715,6 mii lei, reprezentând 30,5% din valoarea totală a mijloacelor utilizate pentru realizarea investițiilor.

Structura investițiilor în active imobilizate pe surse de finanțare în ianuarie-decembrie 2023

	Realizări, mii lei	În % față de:	
		ianuarie- decembrie 2022	total
Investiții în active imobilizate - total	474 721,2	113,3	100,0
din care, finanțate din contul:			
bugetului de stat	121 672,8	de 3,7 ori	25,6
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	88 522,8	86,3	18,6
creditelor și împrumuturilor interne	39 886,3	69,5	8,4
creditelor și împrumuturi lor externe	-	-	-
mijloacelor proprii	144 715,6	89,4	30,5
surselor din străinătate	54 081,9	de 2,0 ori	11,4
fondului rutier	14 942,1	59,2	3,1
fondului ecologic	6 439,5	52,5	1,4
altor surse	4 460,2	de 8,2 ori	0,9

În ianuarie-decembrie 2023, pentru asigurarea necesităților investiționale din contul surselor bugetare au fost utilizate 210195,6 mii lei, ceea ce constituie 44,2 % din total investiții.

9. Construcții

În ianuarie-decembrie 2023 s-au eliberat 106 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în creștere cu 41,3% față de ianuarie-decembrie 2022.

Autorizații de construire eliberate pentru clădiri în ianuarie-decembrie 2023

	Total, număr	În % față de:	
		ianuarie-decembrie 2022	total
Total	106	141,3	100,0
din care pentru clădiri:			
rezidențiale (inclusiv pentru colectivități)	75	156,3	70,8
nerezidențiale	31	114,8	29,2

10. Transporturi

În ianuarie-decembrie 2023 întreprinderile de transport¹ rutier din raion au transportat 159,4 mii tone de mărfuri, cu 28,6% mai mult față de anul 2022. Parcursul mărfurilor a totalizat 106922,7 mii tone-km, cu 18,7% mai mult decât în ianuarie-decembrie 2022.

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier

	Ianuarie-decembrie 2023	În % față de ianuarie-decembrie 2022
Mărfuri transportate – mii tone	159,4	128,6
Parcursul mărfurilor – mii tone-km	106 922,7	118,7
Distanța medie de transport a unei tone de marfă, pe întreprinderile de transport, km	670,8	92,3

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier a constituit 1,0% din totalul volumului de mărfuri transportate de către întreprinderile de transport rutier din țară, parcursul mărfurilor fiind de 2,1%.

Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor realizat cu autobuze și microbuze, în ianuarie-decembrie 2023

	Ianuarie-decembrie 2023	În % față de ianuarie-decembrie 2022
Pasageri transportați – total, mii pasageri	331,3	115,8
Parcursul pasagerilor – total, mii pasageri-km	27 193,6	187,0

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze de folosință generală în ianuarie-decembrie 2023 a constituit 331,3 mii pasageri, comparativ cu ianuarie-decembrie 2022 majorându-se cu 15,8%.

Parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze de folosință generală a constituit 27193,6 mii pasageri-km, cu 87,0% mai mult față de anul 2022.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze de folosință generală a constituit 0,4%, din totalul pe țară, parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze a înregistrat 0,9% din totalul pe țară.

¹ inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

11. Precizări metodologice

Populație stabilă – numărul persoanelor care au domiciliul stabil pe teritoriul respectiv, inclusiv persoanele absente temporar. Sursa datelor pentru **mișcarea naturală a populației** sunt actele stării civile despre naștere, deces, căsătorie, divorț, întocmite de oficiile stării civile.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sunt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți-vii, decedați, căsătorii și divorțuri din perioada de referință și numărul mediu al populației stabile din aceeași perioadă extins pentru un an. Se calculează în promile.

Spor natural - reprezintă diferența dintre numărul de născuți-vii și numărul decedaților pe parcursul anului. Sporul natural pozitiv (creșterea) - numărul născuților-vii depășește numărul decedaților. Sporul natural negativ (scăderea naturală) - numărul decedaților depășește numărul născuților-vii.

Spor migratoriu – reprezintă diferența dintre numărul de imigranți și cel al emigranților unei regiuni.

Câștigul salarial mediu lunar al unui angajat – raportul între fondul de salarii (calculat) și numărul mediu de salariați. Datele cuprind unitățile economice (sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care î-și au sediul central în raionul Hîncești.

Șomeri înregistrați – persoane apte de muncă, în vîrstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal și sunt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în câmpul muncii.

Morbiditate – totalitatea cazurilor de îmbolnăvire ale populației, înregistrate pe parcursul anului, la adresarea în instituția curativ-profilactică sau în timpul examenului profilactic.

Infrafracțiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vii a prășilei obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lână, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

Investițiile reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, cheltuieli pentru brevete, mărci, licențe, alte cheltuieli destinate creării de noi active imobilizate, cheltuieli pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția, reparația capitală celor existente.

Active imobilizate – active care au o durată de funcționare utilă mai mare de un an, se utilizează în activitatea întreprinderii sau se află în procesul creării și nu sunt destinate vânzării.

Investițiile în **imobilizări necorporale** reprezintă cheltuielile pentru brevete și mărci, know-how-uri și francize, licențe de activitate, programe informatice, desene și modele industriale, drepturi de utilizare a activelor imobilizate, imobilizări necorporale primite în gestiune economică, alte imobilizări necorporale.

Investițiile în **imobilizări corporale** includ cheltuielile pentru crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altor întreprinderi în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social-culturală; cheltuieli pentru procurarea terenurilor, resurselor minerale, activelor biologice imobilizate.

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul rutier** cuprinde datele cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări rutiere de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați - numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuități de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.